

HET OPDRACHTGEVERS
FORUM IN DE BOUW

Secretariaat

P/a Technische Universiteit Delft -
Faculteit Bouwkunde

Julianalaan 134 | 2628 BL Delft
Postbus 5043 | 2600 GA Delft

T +31 (0)15 27 88704

E info@opdrachtgeversforum.nl

I www.opdrachtgeversforum.nl

Het Opdrachtgeversforum in de bouw

Jaarverslag 2021

Ans Rietstra

Hanneke Veldhuis

Jaarverslag 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Evaluatie 2021	3
2.1	<i>Stuurgroep</i>	3
2.2	<i>Ambassadors of Change</i>	3
2.3	<i>Werkgroepen</i>	3
2.4	<i>Afstemmingsoverleg Corona Opdrachtgevers</i>	4
2.5	<i>Leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap</i>	4
2.6	<i>Diner Pensant</i>	5
3	Vooruitblik	6
3.1	<i>Thema's stuurgroepvergaderingen</i>	7
3.2	<i>Activiteiten</i>	7
3.3	<i>Werkzaamheden secretariaat</i>	7
4	Deelnemers	8
4.1	<i>Samenstelling Stuurgroep</i>	8
4.2	<i>Samenstelling Ambassadors of Change</i>	9
4.3	<i>Samenstelling werkgroep Circulaire Bouweconomie</i>	9
4.4	<i>Samenstelling werkgroep BIM Opdrachtgevers</i>	10

Bijlagen:

Bijlage 1: Financiële verantwoording 2021

1 Inleiding

Het Opdrachtgeversforum in de bouw is opgericht in 2005 en wordt gevormd door een stuurgroep, een tweede kring (de Ambassadors of Change) en een tweetal werkgroepen. De leden van de stuurgroep vertegenwoordigen (semi)publieke organisaties die samen jaarlijks vele miljarden aan opdrachten uitzetten in de markt en daardoor een verschil kunnen maken. Stuurgroepleden worden op persoonlijke titel benoemd en vormen een afspiegeling van verschillende sectoren in het opdrachtgeversveld. Door deze samenstelling ontstaat een krachtig netwerk, een platform voor ideeontwikkeling, uitvoerend en resultaatgericht.

De stuurgroep komt vijfmaal per jaar bijeen om te spreken over verschillende thema's. Doel van de bijeenkomsten is het delen van ervaringen en het gezamenlijk vormgeven van of bijdragen aan initiatieven om zo een stimulerende invloed uit te oefenen op vernieuwing in de bouw. Maatschappelijk en economisch belang staan daarbij centraal. Naast de stuurgroepvergaderingen vinden er regelmatig bijeenkomsten plaats met vertegenwoordigers van marktpartijen en diverse (branche)organisaties.

Het Opdrachtgeversforum wil een bijdrage leveren aan het professionaliseren van de bouw door het zijn van:

- Een echt forum waar de belangrijkste (semi)publieke opdrachtgevers bij elkaar komen;
- Een netwerk en ontmoetingsplek voor professioneel opdrachtgeverschap in een (semi)publieke context (uitwisseling van ervaringen en ideeën, bespreking van casuïstiek);
- Een kennismakelaar voor professioneel opdrachtgeverschap (kennisontwikkeling en -uitwisseling);
- Een publiek toegankelijke kennisbron voor de ontwikkelde kennis en ervaring.

Het Opdrachtgeversforum in de bouw wil fungeren als aanspreekpunt, kennismakelaar, netwerk en ontmoetingsplek en moet publiek toegankelijk zijn (bedrijfsplan 2018-2022).

Hoewel het Opdrachtgeversforum formeel geen aanspreekpunt is, het heeft immers geen beslissingsbevoegdheid, is het wel een geaccepteerd gesprekspartner in de bouw. Door de diverse samenstelling van de stuurgroep fungeert deze als intermediair tussen de aangesloten organisaties en verschillende instanties, brancheorganisaties en initiatieven zoals bijvoorbeeld de Bouwcampus en het Bouwberaad. Voor het verder brengen van de resultaten van deze relaties is persoonlijk commitment van stuurgroepleden van groot belang: de effectiviteit van het Opdrachtgeversforum valt of staat met de inzet van de stuurgroepleden. Ieder lid voelt zich dan ook aangetrokken tot vernieuwend opdrachtgeverschap en draagt dat binnen de eigen organisatie uit.

Het Opdrachtgeversforum is een kennismakelaar in die zin dat een makelaar bemiddelt en mensen bij elkaar brengt. De stuurgroep en de kring daaromheen – secondanten, Ambassadors, werkgroepen, leerstoel – brengt mensen bij elkaar in de eigen organisatie en tussen organisaties met als resultaat een stevig netwerk waarin kennis en informatie wordt gedeeld.

De stuurgroep wordt ondersteund door een adviseur en het secretariaat. Het secretariaat is gevestigd bij de TU Delft, afdeling *Management in the Built Environment* van de Faculteit Bouwkunde.

2 Evaluatie 2021

2.1 Stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit een brede vertegenwoordiging van de bouwsector. Al in 2019 erkende de stuurgroep het belang van deelname van de Nutsbedrijven aan het Opdrachtgeversforum in de bouw. In september 2021 is Jan van Oorschot (Stedin) toegetreden tot de stuurgroep. Daarmee komt het totaal aantal leden op vijftien.

In 2020 werd de wereld getroffen door de Coronapandemie. Ook in 2021 was er nog nauwelijks sprake van 'terug naar normaal'. De stuurgroepvergaderingen vonden dit jaar, op één na, online plaats en waren korter dan gebruikelijk. Alleen de vergadering van september vond plaats in Utrecht. Voor deze bijzondere gelegenheid, na anderhalf jaar weer bij elkaar, waren ook de Ambassadors uitgenodigd om samen de strategische agenda te bespreken.

Iedere vergadering werd er een korte presentatie gegeven door een Ambassador of Change of de leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap in de Bouw, met aansluitend een discussie in breakout rooms. Thema's waren het creëren van maatschappelijke meerwaarde, participatie, het opschalen van innovatie en schaarste.

2.2 Ambassadors of Change

De Ambassadors of Change zijn de schakel tussen de bestuurders en de organisatie en tussen de verschillende organisaties. Een groep van jonge en fris denkende doeners uit de gelederen van het forum. Doelstelling van de Ambassadors is het expliciet en breed delen van kennis en het netwerk verstevigen. Door het inzetten van netwerken in de eigen organisaties, met andere opdrachtgevers en de markt, wordt een verbinding tussen kennis, projecten en maatschappelijke opgaves gemaakt.

Elke stuurgroepvergadering is er een wisselende vertegenwoordiging van de Ambassadors aanwezig bij de stuurgroepvergaderingen om een agendapunt in te vullen en/of de stuurgroep alert te houden en te prikkelen. Ze halen op wat er gebeurt in de organisaties en controleren of ambities reëel zijn.

De Ambassadors hebben ook in 2021 elke maand een inspirerende online sessie gehouden. Onderwerpen die bij de Ambassadors aan bod zijn gekomen: anders samenwerken met de markt, emissieloos bouwen, innovatie, mensen maken de transitie, publieke waarden, hybride werken, circulaire transitie (webinar i.c.m. werkgroep Circulaire Bouweconomie), stapeling van ambities en schaarste.

De Ambassadors hebben samen met het secretariaat de strategische agenda voor het Opdrachtgeversforum opgesteld en een inhoudelijke bijdrage aan het Diner Pensant geleverd.

2.3 Werkgroepen

Ook de werkgroep Circulaire Bouweconomie, gestart in het najaar van 2017, heeft in 2021 digitaal doorgewerkt. In 2021 waren er vijf bijeenkomsten, waarin vooral kennis en ervaringen werden gedeeld. De leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap neemt deel aan de werkgroep zodat wetenschappelijke kennis en praktijk samen optrekken. De leden van de werkgroep staan steeds in verbinding met andere initiatieven, zoals Platform CB'23 en het transitieteam circulaire bouweconomie.

De werkgroep BIM opdrachtgevers (BOG) is in 2014 opgericht. De deelnemers willen vanuit hun rol als opdrachtgever-eigenaar-beheerder van vastgoed en kunstwerken in Nederland, gezamenlijk maximaal bijdragen aan de ontwikkeling van uniforme informatienormen en uitwisselingsafspraken in de bouwsector. De input werd afgestemd met het Opdrachtgeversforum in de bouw en met de Bouw Informatie Raad (BIR). De context waarin de BOG opereert is in 2020 veranderd door de komst van de DigidealGO, waarmee een bredere digitaliseringsagenda is gemoeid. In deze context is ook de BIR overgegaan in de Bouw Digitaliserings Raad (BDR). Dorien Jongeneel (RWS) vertegenwoordigt de opdrachtgevers in de BDR.

In het bestuur van het BIM-loket zitten twee leden vanuit de BOG die de opdrachtgevers vertegenwoordigen: in 2021 waren dat Rutger Mantingh (Schiphol) en Maaïke Beerepoot (RWS) voor respectievelijk B&U en GWW.

2.4 Afstemmingsoverleg Corona Opdrachtgevers

Vanuit de ministeries van BZK en I&W zijn er vanaf maart 2020 sectorbrede overleggen opgestart om te komen tot goede afspraken over doorbouwen tijdens de pandemie. In het 'afstemmingsoverleg Corona opdrachtgevers' zijn veel opdrachtgevers en het secretariaat van het forum vertegenwoordigd. In deze overleggen werden de gemaakte afspraken met de markt tegen het licht gehouden en werd afgestemd hoe om te gaan met (financiële) claims van de markt. Een sterk netwerk waarin kennis wordt gedeeld en vooruit wordt gekeken naar de samenwerking met de markt na de pandemie.

Doordat het samen met de markt opgestelde handelingskader en de protocollen hun werk goed deden, werd in de loop van 2021 het aantal bijeenkomsten minder frequent. Ook verschoof de focus van Corona naar het gebruiken van het moment om een transitie in de sector op gang te brengen en schaarste.

2.5 Leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap

In 2014 is de leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap aan de TU Delft opgericht. Het initiatief hiertoe is door het Opdrachtgeversforum en de afdeling RE&H (het huidige MBE) van de TU Delft genomen om zo een bijdrage te leveren aan professionalisering van het opdrachtgeverschap van (semi)publieke organisaties.

Als doelen voor de leerstoel werden geformuleerd:

- Het professionaliseren van het vakgebied 'Opdrachtgeverschap' in de publieke sector vanuit een wetenschappelijke verdieping;
- Het bieden van een centraal aanspreekpunt voor onderzoek in dit domein;
- Het centraliseren van het (postdoctoraal) onderwijs;
- Het bieden van inhoudelijke inspiratie voor het Opdrachtgeversforum zelf en de daaraan verbonden partijen.

De leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap richt zich op het verbeteren van de professionaliteit van opdrachtgevende organisaties en het wetenschappelijk ontwikkelen van het vakgebied dat behoort bij de interactie van (semi)publieke spelers met marktpartijen bij het (her)ontwikkelen, realiseren, onderhouden en beheren van de gebouwde omgeving. De leerstoel zet enerzijds in op kennisontwikkeling via het doen van wetenschappelijk onderzoek, en anderzijds op kennisoverdracht zowel naar Master studenten (van Bouwkunde, Civiele Techniek en Technische Bestuurskunde) als naar de praktijk via een groot aantal incidentele en (steeds vaker) gestructureerde masterclasses en workshops.

De kracht van de leerstoel zit in de breedte: intern opdrachtgeverschap vs. extern opdrachtgeverschap; projecten vs. organisaties; sector & organisatie vs. individu. Het verbinden en onderzoeken van raakvlakken tussen deze domeinen is belangrijk. Hoe kan de kennis uit de bestuurs- en organisatiekunde ingezet worden in het organiseren en optimaliseren van de verhoudingen tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers in de bouw en infra?

Daarnaast is de relatie van de leerstoel met de buitenwereld – het Opdrachtgeversforum, kennisinstellingen, brancheverenigingen, etc. – van belang: het is met nadruk een praktijkleerstoel. Hierbij is er aandacht voor de verschillen en overeenkomsten tussen verschillende sectoren (infra, woningbouw, utiliteitsbouw), schaalgrootte (kleinere opdrachtgevers vs. Rijkspartijen) en perspectieven: investeren vs. beheren, taken, rollen & houding in verschillende fasen (van initiatief t/m contract- & asset management). Hoe kunnen de ervaringen uit de verschillende sectoren elkaar versterken? Daarnaast wordt in al het onderzoek casuïstiek gebruikt van de deelnemende opdrachtgevers.

De leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap werkt aan de hand van een meerjarig onderzoeksprogramma dat in overleg met het Opdrachtgeversforum is opgesteld. In dit programma zijn drie onderzoeksthema's gedefinieerd: publieke waarden in het opdrachtgeven, samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en professionele organisatiestructuren voor opdrachtgeverschap. In 2021 heeft Lizet Kuitert haar proefschrift *'the balancing act; how public construction clients safeguard public values / a changing construction industry'* verdedigd, een mijlpaal voor de leerstoel. Naast Lizet zijn er nog twee PhD's bezig met onderzoek en zijn er diverse medewerkers betrokken bij onderwijs, onderzoek en valorisatie. Op projectbasis wordt er samengewerkt met andere universiteiten (zoals de VU, Universiteit Twente, TU Eindhoven en Radboud Universiteit Nijmegen), opdrachtnemers en opdrachtgevende organisaties die geen lid zijn van het Opdrachtgeversforum. In 2021 heeft de leerstoel een aantal Webinars voor Aedes en masterclasses voor Rijkswaterstaat en de waterschappen georganiseerd.

Eind 2020 is afgestemd met de stuurgroep van het Opdrachtgeversforum dat de leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap de komende jaren naast, maar niet in plaats van, de langjarige onderzoeksactiviteiten meer tijd en ruimte maakt voor reflectie op actualiteiten op het vlak van opdrachtgeverschap en daarmee de *'time to market'* van de inzichten van de leerstoel naar de praktijk verder proberen te verkleinen. De omvang van de leerstoel is inmiddels voldoende om deze rol ook op te kunnen pakken.

2.6 Diner Pensant

Het Diner Pensant heeft in oktober 2021 plaats gevonden in Nijmegen. Gastheer was René Bleeker van het Radboudumc. René heeft ons ontvangen in het nieuwe Experience Center. Samen met zijn collega's heeft hij ons meegenomen in de innovatieve en inspirerende omgeving van het Radboudumc en ons deelgenoot gemaakt van het zorgen voor de zorg.

Na een rondleiding en een netwerkborrel was het tijd om met elkaar in gesprek te gaan over leven, werken, wonen en mobiliteit na de pandemie en de uitdagingen waar de sector voor staat. Het secretariaat heeft

samen met Racoon Serious Gaming en de Ambassadors of Change het kaartspel 'stellig' ontwikkeld om tijdens het diner te discussiëren.

De opkomst was hoog, de lezingen over de innovatieve werkwijze van het Radboud leerzaam en de waardering voor het Diner Pensant was ook dit jaar weer groot.

3 Vooruitblik

De opgave waar publieke opdrachtgevers voor staan wordt steeds complexer. De wereld is in transitie en niet alleen door de gevolgen van de Coronapandemie. De klimaatveranderingen vragen om duurzame oplossingen, de mondige burger eist inspraak, er moet meer aandacht voor beheer en onderhoud van infra komen en er moeten heel veel woningen worden gebouwd. Deze grote publieke opgave vraagt om nieuwe werkwijzen en systeemveranderingen. Innovatieve ontwerp- en productietechnologieën en digitalisering zijn daarbij hard nodig.

Het Opdrachtgeversforum in de bouw biedt hiervoor een robuust netwerk. Het netwerk vergroot de slagkracht van organisaties en biedt een podium voor initiatieven van en door de leden. Samen zijn de leden een echte 'doorzettingsmacht': voor veranderingen in de sector zijn samenwerkende opdrachtgevers van cruciaal belang. Door samen te werken in nieuwe arrangementen kunnen we processen aanjagen en inkoop inzetten voor innovatie.

De tweemaandelijksse bijeenkomsten zijn zinvol voor het uitwisselen van kennis, inspiratie en het bespreken van casuïstiek. Hierbij gaat het niet alleen om het delen van goede voorbeelden, maar ook om het delen van ervaringen met complexe opgaven, vraagstukken en het leren van fouten. Hiervoor is een open en veilige omgeving nodig, waar stuurgroepleden en Ambassadors zich kwetsbaar durven opstellen.

Van de stuurgroep kan niet worden verwacht dat zij gezamenlijk beslissingen nemen: de leden zitten op persoonlijke titel en hebben een zeer diverse achterban. Wel kan de stuurgroep gezamenlijk initiatieven ondersteunen, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid en circulariteit, en richting geven, bijvoorbeeld in de gezamenlijke programma's.

3.1 Thema's stuurgroepvergaderingen

- 10.02.2021 Veiligheid in de bouw: terugkoppeling van de stuurgroep Veiligheid.
Notitie BIM opdrachtgevers over betrokkenheid stuurgroep bij beslissingen over digitalisering in de bouw.
Realiseren maatschappelijke meerwaarde, presentatie RVB + discussie
- 14.04.2021 Terugblik online TOPoverleg
Participatie, presentatie gemeente Rotterdam + discussie
- 16.06.2021 Veiligheid in de bouw: terugkoppeling van de stuurgroep Veiligheid.
Vaststellen jaarverslag
Innovatie: niet afwachten maar opschalen, presentatie Noord-Holland + discussie
- 15.09.2021 Strategische agenda 2022
- 08.12.2021 Veiligheid in de bouw: terugkoppeling van de stuurgroep Veiligheid.
Schaarste, inleiding door Marleen Hermans + discussie

3.2 Activiteiten

- 27.10.2020 Diner Pensant

3.3 Werkzaamheden secretariaat

- Vooroverleg met voorzitter, adviseur en secretaris voor de stuurgroepvergaderingen;
- Voorbereiding en verslaglegging vijf stuurgroepvergaderingen;
- Deelnemen aan bijeenkomsten en ondersteunen van Ambassadors of Change;
- Deelnemen aan vergaderingen en ondersteunen van Werkgroep Circulaire Bouweconomie;
- Deelnemen en verslaglegging Afstemmingsoverleg Corona Opdrachtgevers;
- Contact onderhouden met BOG;
- Organisatie InfraTech, Werksessie en Forumcafé's;
- Organisatie TOPoverleg;
- Contact onderhouden met diverse organisaties (PIANOo, De Bouwcampus, Neerlands Diep, BOG, het Bouwberaad, etc.);
- Organisatie Diner Pensant;
- Communicatie en website actueel houden;
- Informatieverzoeken afhandelen;
- Financiële jaarafroning en lopende financiën.

4 Deelnemers

4.1 Samenstelling Stuurgroep

In 2021 zijn er geen wisselingen in de stuurgroep geweest. Jan van Oorschot (Stedin) is toetreden als 15e lid van de stuurgroep.

Samenstelling stuurgroep per 31-12-2021

Stuurgroepleden	Organisatie
Ans Rietstra (voorzitter)	ProRail
Bas Takens	Erasmus Universiteit Rotterdam
Gerben Wigmans	Gemeente Rotterdam
Henk Peter Kip	Mitros
Jan van Oorschot	Stedin
Lindy Molenkamp	Provincie Noord-Holland
Michèle Blom	Rijkswaterstaat
Mirjam de Boer	Schiphol Group
Pieter Janssen	Hoogheemraadschap van Delfland
René Bleeker	Radboud UMC
Rob Haans	De Alliantie
Roger Mol	Rijksvastgoedbedrijf
Ronald Nomes	Gemeente Den Haag
Ryan van der Ven	Nationale Politie
Sebastiaan de Wilde	NS Stations
Marleen Hermans (adviseur)	TU Delft
Hanneke Veldhuis (secretaris)	TU Delft

Ondersteuning	
Manja Stalman	TU Delft

4.2 Samenstelling Ambassadors of Change

Samenstelling AoC per 31-12-2021

Ambassadors	Organisatie
Alexander Bletsis	Provincie Noord-Holland
Barthjeu Ammerlaan	Stedin
Ben van der Kemp	Erasmus Universiteit Rotterdam
David Bruinse	Schiphol Group
Diederik van Zanten	Gemeente Rotterdam
Erik Boer	Rijksvastgoedbedrijf
Hanneke Veldhuis	TU Delft
Inge van den Heuvel (voorzitter)	Nationale Politie
Jan Theunissen	De Alliantie
Jerry Lok	NS Stations
Luc Grooten	ProRail
Marjolein Witteveen	Scheldestromen
Marlotte Koster	Rijkswaterstaat
Ron Sierink	Mitros

4.3 Samenstelling werkgroep Circulaire Bouweconomie

Samenstelling werkgroep CBE per 31-12-2021

Ambassadors	Organisatie
Ben van der Kemp	Erasmus Universiteit Rotterdam
Cor Luijten	Gemeente Rotterdam
Ruben Buno Heslinga	Mitros
Katja Nelissen	ProRail
Alexander Bletsis	Provincie Noord-Holland
Frans Noordberger	Provincie Noord-Holland
Janneke Kamstra	Rijksvastgoedbedrijf
Claartje Vorstman	Rijkswaterstaat
Vacature	Unie van Waterschappen
Pieter Huiszoon	Schiphol Group
Hanneke Veldhuis	TU Delft

4.4 Samenstelling werkgroep BIM Opdrachtgevers

Samenstelling werkgroep BOG per 31-12-2021

BOG	Organisatie
Adriaan Vonk	Aedes
Diana Beuting	Rijkswaterstaat
Dorien Jongeneel	Rijkswaterstaat
Frank Foreman (voorzitter)	Rijksvastgoedbedrijf
Hans Elsinga (secretaris)	Rijksvastgoedbedrijf
Vacature	Unie van Waterschappen
Jack Amesz	Gemeente Den Haag
Marcel Sukel (agendalid)	Provincie Noord-Holland
Menno van de Groep	ProRail
Norbert Janssen	Radboudumc
Ray Klumpert	TU Twente (vertegenwoordiger HOI)
Rob van der Werff	Provincie Flevoland
Ronald Zandbergen	Gemeente Rotterdam
Ryan van de Ven	Nationale Politie
Sjak Arts	Provincie Gelderland

Ondersteuning	
Anne-Beth Broeders (notulist BOG en werkgroepen)	ABD

BOG vaste vervangers	Organisatie
Louk Heinders	Nationale Politie
Maaïke Beerepoot	Rijkswaterstaat

Werkgroep B&U	Organisatie
Andreas Toufexes	ProRail
Diane van Herpen	Eigen Haard
Dik Spekkink	BIM loket
Hans Elsinga (voorzitter B&U)	Rijksvastgoedbedrijf
Harold van Klinken	De Nederlandse Bank
Jack Amesz	Gemeente Den Haag
Jack Visser	UMCG
Jan Fock	Vestia
Jan Jaap Zijl (agendalid)	Erasmus MC
Jasper Garssen	Universiteit Utrecht
Marc van Leusen	Rijksvastgoedbedrijf
Michiel van Wezel	Aedes
Ray Klumpert	Universiteit Twente
Robert Versteeg	Aedes
Ronald van Woezik	Nationale Politie
Rutger van Hezik (agendalid)	Rijksvastgoedbedrijf
Rutger de Koning (gast)	Bouwinvest
Sanne Ruis	Nationale Politie
Tijn Brands (agendalid)	Rijksvastgoedbedrijf

Werkgroep GWW	Organisatie
Anja van der Ven	Gemeente Rotterdam
Benno Koehorst	Rijkswaterstaat
Eric van Oosterom	Rioned
Hanneke Schrage	Gemeente Amsterdam
Jack Amesz	Gemeente Den Haag
Jan-Pieter Eelants (agendalid)	CROW
Joseph Steenbergen	Gemeente Amsterdam
Maaïke Beerepoot (voorzitter GWW)	Rijkswaterstaat
Marcel Sukel	Provincie Noord-Holland
Marjoleine Jonker (agendalid)	ProRail
Niels Reyngoud	Provincie Gelderland
Thymo van den Brug	ProRail
Timon Knigge	Waternet